

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Prima proinde Theologi Moralis cura esse debet, sanam &
christianam de Dei creatur arumque amore doctrinam tradere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

gaciter feligens. Sed hunc amorem, non cuiuslibet, sed Dei esse diximus, id est, summi boni. Et l. de grat. Christ. c. 25. Ut generaliter breviter que complectar quam de virtute habeam notionem... virtus est charitas, quâ id quod diligendum est, diligitur.

CAPUT III.

Primum Christiani hominis officium, est amorem suum rectè ordinare.

- 12 **C**onstat ex dictis capite præcedenti: ex recto quippe amoris ordine, pendet rectus ordo cæterorum humanorum affectuum, ætuumque. Si enim ordo est in amore, affectus omnes ordinati sunt; si ordo non est in amore, in ipsis quoque nullus ordo, sed perversitas & perturbatio est, ut sapienter advertit Emin. Cardinalis Bona loco supra relato.

CAPUT IV.

Prima proinde Theologi Moralis cura esse debet, sanam & christianam de Dei creaturarumque amore doctrinam tradere.

- 13 **S**equitur quoque ex dictis capite præcedenti: si enim primum Christiani hominis officium, vitæque christianæ fundamentum, est amorem suum rectè ordinare, prima & fundamentalis Christiani Doctores cura esse debet, docere rectum amoris ordinem. A christiana namque vitæ fundamento Moralem Christianam auspiciari debet; indeque suos de doctrina christiana libros auspiciatus est Augustinus, ab ordine utique amoris.
- 14 **E**t idè Moralem nostram, seu Sanctorum Ethicam, Augustini exemplo, nos quoque auspicamur, non solum ob rationem proximè allatam, sed & ut in ipso limine præscindamus radicem perniciosarum, scandalosarumque opinionum, quas Ecclesia per SS. Pontifices Alexandrum VII. & Innocentium XI. meritissimè proscripsit. Quarum Authores in Conclusiones christiana vitæ adèd relaxativas non abiissent, si Augustini, aliorumque passim Sanctorum, de ordinato Dei creaturarumque amore, principiis instruissent. Si enim recessus à doctrina Sanctorum, radix est tot laxiorum, scandalosarum perniciosarumque opinionum, ut Prolegomeno I. c. 6. à nobis est demonstratum; id maximè verum est de recessu à fundamentali ipsorum, de ordinato Dei, creaturarumque amore, doctrinâ. Quemadmodum enim ordo amoris, fons est, fundamentumque totius bonæ moralitatis; sic sana christianaque Sanctorum de amoris ordine doctrina, fons est fundamentumque totius Moralis Christianæ. Quod fundamentum ne ipsa quidem divina Scriptura aliter tradidit, nisi præcipiendo charitatem, culpandoque cupiditatem; & sic informando mores hominum, prout Augustinum attestantem supra audivimus. Enimverò

si radix omnium bonorum est charitas, & radix omnium malorum cupiditas, prout ex eadem divina Scriptura sancti Doctores tradunt: radix omnis sanæ de moribus doctrinæ ea est quæ ædificat charitatem, destruitque cupiditatem.

Atque hinc doctrina, quæ vel destruendo, vel plus æquo minuendo obligationem charitatis, regnum amplificat cupiditatis, radix est totius Moralis laxioris; indeque patefactus est aditus ad tot illas propositiones, quas Ecclesia damnavit, velut christiana vitæ nimium relaxativas; animarumque perniciem inferentes; eo quòd utique minùs quàm oportet faverent charitati, nimium cupiditati, adversarenturque doctrinæ Sanctorum de recto amoris ordine, uti perspicuum est 1°. in ea quæ usum permittit opinionis, quantumvis tenuiter probabilis pro carnali libertate (adèdque pro cupiditate) contra probabiliorem pro lege & charitate. 2°. In ea quæ Judici permittit ferre sententiam pro amico, juxta opinionem minùs probabilem. 3°. In ea quæ à mortali excusat semel in vita dumtaxat elicentem actum dilectionis Dei, vel quæ ad eum elicendum ne singulis quidem quinennis obligat, vel solum dum non est alia justificationis via. 4°. In ea quæ esum, potum, conjugii que opus permittit ob solam voluptatem cibi, vel potus, vel concubitus. 5°. In ea quæ permanere permittit in proxima peccati mortalis occasione, ad vitandum detrimentum aliquod, vel incommodum temporale. 6°. In ea quæ excusat gaudium, & desiderium inefficax mortis proximi, etiam patris, ob temporale emolumentum. 7°. In ea quæ in tantum amare permittit sæculum, ut ab elemosinæ de superfluis obligatione excuset reservantem pecunias, statui prætenti superfluas, ad statum altiorem per eas comparandum. 8°. In tot aliis excusantibus furta, usuras, simonias, homicidia, duella, innumeraque ejusmodi plus æquo faventia cupiditati, quarum proluxa specimina habes Prolegomeno I. c. 2. specimina certè non tam sapientia Ethicæ Christianam, quàm Gentilem, imò quàm honestior in plerisque fuit Ethica Philosophorum Gentilium; specimina, inquam, opinionum, quarum Authores Dei leges considerant velut odiosas, easque, ut tales, in favorem cupiditatis extenuant, atque ab humeris hominum excutiant, vel excutere nituntur.

Qui certè ab ejusmodi opinionibus haud dubiè abstinuissent, si deposito omni affectu pruriendi auribus, magis seridè perpendissent, qualem Deo, qualem proximo charitatem, juxta divina Oracula, Sanctorumque documenta, imò & juxta rectam rationem homo debeat, præsertim Christianus, & quomodò liber esse debeat à sæcularibus desideriis, nec creaturam ullam amare finaliter propter se, sed propter Deum, mansoriosque rerum omnium mortalium amores abnegare, ut soli Deo, tamquam Creatori, Redemptori ac fini suo, per amorem inhæreat.

17 Quod si satis perpendissent, sanctissimam castissimamque de omnibus deliberatis actibus nostris propter Deum faciendis doctrinam, in sacris eloquiis, traditione & ratione fundatissimam, velut nimis austeram, inhumanamque, imò velut Bajanam & Janfenianam, per magnam vel incitiam, & in doctrina Sanctorum oscitantiam, vel in Sanctos ipsos injuriam (in ipsamet eloquia sacra redundantem) carpere veriti fuissent, ac per consequens iusto Dei iudicio permitti non fuissent loqui adeò falsa, ut eorum aliqui (Ecclesià gente) negaverint, quod ne ipsi quidem Ethnici negant, quodque natura lumen radiis plusquam solariibus ostendit, Deum utique in lege amoris, interiori dilectionis affectu, de præcepto, per se specialiter obligante, diligendum. Alii non nisi semel in vita asseruerint diligendum. Alii non nisi semel in anno. Alii semel dumtaxat singulis quinquenniis. Alii ne singulis quidem rigorose quinquenniis: quasi toto reliquo tempore per se liceat hæere in creaturarum amore; vel sibi, non Deo vivere. Alii licitum asserentes mansorium amorem, nedum honoris & pecuniæ (contra perspicua divinæ Scripturæ testimonia) sed & carnalium voluptatum cibi, potus, concubitus, &c. tandem in alias supra memoratas laxitates prolapsi sunt, pœnali quidem cæcitate, non tamen absque fundamento, semel concessò quòd per amorem finaliter in creatura liceat hæere. Quia, hoc semel dato, istius adhæisionis mensura statui non potest. Eorum quippe, quæ amantur in ordine ad finem, mensura statuitur secundum proportionem mediæ ad finem. Ast eorum quæ amantur ut finis, non est per quid, & secundum quid mensura statuatur. Per consequens non est per quid, & secundum quid mensura statuatur amoris creaturarum, si creaturæ esse queant finis ordinati amoris nostri, etiam sordidæ voluptates, de quibus supra. Amari ergo poterunt absque termino. Quod si verum est, laxitatum omnium confectaria sunt portenta. Ad quæ proinde præcavenda, securis ad radicem hanc ipso in lumine applicanda est. Quem in finem, ad majorem claritatem, roborque dicendorum, nonnulla præmittimus. Sit itaque

CAPUT V.

Ad christianam de amore doctrinam manuducit triplex divisio, quæ sancti Patres amorem æquale dividunt 1°. in mansorium & transitorium, sive in fruitionem & usum. 2°. in amorem Creatoris & creature. 3°. in charitatem latè dilectam, & cupiditatem, latè similiter acceptam.

18 **A**morem mansorium & transitorium, idem esse quod fruitionem & usum (juxta Augustinianam definitionem fruitionis & usus n. 9. traditam) inde perspicuum est, quòd amor mansorius ille sit, quo amans sistit in re ama-

Tom. I.

ta, eam propter se; non propter aliud diligendo; transitorium verò, quo amans non sistit in re amata, eam propter se diligendo, sed à re illa transit ad aliam, propter quam priorem amat. At hoc ipsum, & nihil aliud est fruitio & usus, prout constat ex dictis ibidem.

Quòd itaque divisio amoris in mansorium & 19 transitorium, sive in fruitionem & usum, sit adæquata, Gregorius Ariminensis, Augustinianæ doctrinæ Assertor egregius, optimè probat ex Augustino, nullam agnoscentem dilectionem, quæ nec fruitio sit, nec usus. Libro namque primo de doctr. christ. c. 31. ad probandum, quòd Deus utitur nobis, arguit sic: Diligit nos Deus. Ergo vel fruitur, vel utitur. Non fruitur. Ergo utitur. *Nam si neque fruitur, neque fruitur, non invenio quemadmodum diligat.* Quod argumentum non concluderet, si dilectionem agnosceret, quæ nec fruitio sit, nec usus; utpote quæ datà, inveniri posset Dei erga nos dilectio; tamen si Deus nec uteretur, nec fruere nobis.

Probari etiam potest hac ratione: Omnis 20 amor, vel sistit in re amata, vel non sistit (neque enim inter duo ista contradictoria dabile est medium.) Si sistit, est amor mansorius, seu fruitio; utpote rei istius amor propter se, non propter aliud. Si non sistit, transit à re ista in aliam, propter quam, non propter se illam amat; sicque est amor transitorium, seu usus.

Secunda etiam divisio amoris, in amorem 21 Creatoris & creaturæ, juxta Sanctos, est adæquata. Cùm omnis amor, seu dilectio, sit entis alicujus (*voluntas quippe rationalis... non sic potest diligere, ut amorem suum non velit ad aliquid religare*, ait S. Fulgentius l. 1. ad Monim. c. 18. Omne verò ens, vel Creator est, vel creatura. Omnis ergo amor vel Creatoris est, vel creaturæ. Et ita docet S. Leo Papa serm. 5. de jejun. sept. his verbis: *Duo amores sunt, ex quibus omnes prodeunt voluntates... Rationalis enim animus, qui sine amore esse non potest, aut Dei amator est, aut mundi*) id est creaturæ. Et S. Gregorius l. 18. Moral. c. 1. *Esse quidem sine delectatione (adèdque sine dilectione) anima nequaquam potest: nam aut infimis delectatur, aut summis, id est, vel creaturis, vel Deo. Et ante utrumque S. Augustinus l. 9. Trinit. c. 7. Nemo volens aliquid facit, quod non in corde suo prius dixerit. Quod verbum amore concipitur, sive creaturæ, sive Creatoris... Ergo aut cupiditate, aut charitate. Nemo ergo volens aliquid facit, nisi vel amore creaturæ, vel amore Creatoris: adèdque vel cupiditate, vel charitate. Quia omnis amor creaturæ, in ipsa sistens, juxta Augustinum est cupiditas. Omnis verò amor Creatoris, in ipso sistens, est charitas. Ergo juxta Augustinum non datur amor, qui vel non sistat in creatura, vel in Creatore. Unde in Psal. 122. dicit, quòd omnis amor aut ascendit, aut descendit. Quod idèd dicit, quia omnis amor vel Dei est vel creaturæ: si Dei, ascendit; si creaturæ, descendit. *Amor**

D d 2